

EPIFITON MOHÁK ÉS ZUZMÓK FAJI ÖSSZETÉTELÉT ÉS DIVERZITÁSÁT MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK AZ ŐRSÉGI ERDŐKBEN

*Ódor Péter¹, Király Ildikó², Tinya Flóra², Francesco Bortignon³ és
Juri Nascimbene⁴*

¹MTA Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézet, H-8237
Vácrátót, Alkotmány u. 2-4.

²ELTE Növényrendszertani, Ökológiai és Elméleti Biológiai Tanszék, H-1117
Budapest, Pázmány P. stny. 1/C

³Via Cal Piccole, 2, Montebelluna, Italy

⁴Department of Life Sciences, University of Trieste, via Giorgieri 10-34100,
Trieste, Italy

Telefonszám: +36 28 360122/124

Mobil: +36 20 2058543

odor.peter@okologia.mta.hu

Absztrakt:

Az epifiton moha és zuzmóközösség faji-összetételét és diverzitását meghatározó környezeti változókat vizsgáltuk az Őrségi Nemzeti Park idős, elegyes erdeiben, mind a faegyedek, mind a faállomány léptékében. A faállomány léptékében a potenciálisan ható háttérváltozók az alábbiak voltak: fafaj-összetétel, faállomány szerkezet (fák méret szerinti megoszlása, cserjeszint, holtfa), mikroklíma (hőmérséklet, páratartalom, fény), táji és történeti jellemzők. A faegyedek szintjén a fafaj, faméret és a fény hatását vizsgáltuk.

A két közösség fajgazdagsága szoros pozitív korrelációt mutat. Mindkét közösség esetében az állomány léptékű tényezők fontosabbnak bizonyultak és táji és a történeti változóknál. Meghatározónak bizonyult a fafaj összetétel és a magas a fafaj diverzitás: a mohák esetében a tölgyek, a zuzmók esetében a tölgyek és a gyertyán szerepe a legjelentősebb a biodiverzitás szempontjából. Mindkét közösség esetében a cserjeszint jelentős mértékben növeli a fajgazdagságot. Eltérés a két közösség között, hogy a zuzmók preferálják a heterogén fényviszonyokat, míg a mohák érzékenyebbek a kiegyenlített erdei mikroklímára és a fák méretére.

Az eredmények azt mutatják, hogy az epifitonok nagyon érzékenyen reagálnak a gazdálkodás hatásaira. Ezek alapján az alábbi erdőgazdálkodási, termé-

szetvédelmi javaslatok fogalmazhatók meg az epifiton biodiverzitás szempontjából: (1) magas fafaj diverzitású, elegyes állományok fenntartása; (2) az erdőkben a lombhullató fafajok dominanciájának biztosítása (mérsékelt fenyő eleggyel); (3) a nagyméretű fák folyamatos jelenlétének biztosítása; (4) a cserje és újulati szint folyamatos jelenléte; (5) heterogén erdei fényviszonyok biztosítása. Megállapítható, hogy az epifiton közösségek szempontjából a folyamatos erdőborítást fenntartó szálalás kedvezőbb körülményeket biztosít, mint a vágásos üzemmód.

A kutatást az OTKA (79158), az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága és az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíja támogatta.